

Voorstel Gemeenteraad E

Onderwerp	Verordening Maatschappelijke ondersteuning Enschede 2026		
Portefeuillehouder	Harmjan Vedder agendaletter (E)		
Organisatieonderdeel	Cluster Strategie en Beleid Sociaal	Aangeboden aan Raad	16 september 2025
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2500025912

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. De verordening Maatschappelijke ondersteuning Enschede 2026 vast te stellen.

Inleiding en voorgeschiedenis

Volgens de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 moet de gemeenteraad regels vaststellen voor de uitvoering van de Wmo. De huidige verordening 'Maatschappelijke ondersteuning' komt uit 2024. Ontwikkelingen zoals personeelstekort bij aanbieders en de hoeveelheid vraag naar zorg en ondersteuning zorgen er voor dat de houdbaarheid van de Wmo steeds verder onder druk komt te staan. Om hier op een goede manier mee om te gaan is in september 2024 de strategienota "Samen leven, samen zorgen" vastgesteld door de gemeenteraad. In de strategienota zijn 18 voorstellen opgenomen, die in de periode 2025 tot en met 2027 worden uitgevoerd. Deze voorstellen dragen bij aan een toekomstbestendige uitvoering van de Wmo in Enschede.

Om invulling te kunnen geven aan deze integrale ondersteuningsopzet, de kaders van de Wmo en ruimte te scheppen voor de voorstellen uit de strategienota is de verordening maatschappelijke ondersteuning aangepast. Dit moment is ook gebruikt om de meest recente rechtspraak te verwerken. De nieuwe verordening is leesbaarder en heeft een duidelijker opzet en structuur. De beleidsregels maatschappelijke ondersteuning worden in aansluiting op de nieuwe verordening aangepast. De nieuwe versie helpt professionals door duidelijk aan te geven binnen welke kaders zij kunnen werken. Tegelijkertijd biedt de nieuwe verordening inwoners duidelijkheid over de uitvoering van de Wmo binnen de gemeente Enschede.

Uw college heeft op 1 juli ingestemd met de verordening. Tussen 2 juli 2025 en 10 september 2025 lag de verordening ter inzage voor belanghebbenden, inwoners, cliënten en zorgaanbieders. Er zijn geen zienswijzen binnengekomen. Ook is de Bewoners Adviesraad Sociaal (BAS) om een advies gevraagd. De BAS heeft positief geadviseerd over de verordening. De volgende stap in de procedure om te komen tot vaststelling van deze verordening is het aanbieden van de verordening aan de gemeenteraad. Om voldoende tijd te hebben voor de implementatie is de datum van inwerkingtreding op 1 januari 2026 gezet.

Publieksvriendelijke samenvatting

Volgens de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 moet de gemeenteraad regels vaststellen voor de uitvoering van de Wmo. De huidige verordening 'Maatschappelijke ondersteuning' komt uit 2024. In de verordening staan onder andere regels over hoe inwoners toegang krijgen tot ondersteuning vanuit de Wmo, hoe meldingen en aanvragen beoordeeld worden en wat de regels zijn rondom een persoonsgebonden budget om zo de kwaliteit van de ondersteuning te kunnen waarborgen. De nieuwe verordening maatschappelijke ondersteuning is makkelijker te lezen, beter opgebouwd én sluit aan op de nieuwste rechtspraak en ons beleid. Het college heeft ingestemd met de verordening. De verordening heeft ter inzage gelegen voor belanghebbenden en inwoners, hier zijn geen zienswijzen op binnen gekomen. De verordening is besproken met de Bewoners Adviesraad Sociaal (BAS). De verordening wordt in september 2025 door het college aan de raad ter vaststelling aangeboden.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

Vaststellen van de verordening Maatschappelijke ondersteuning zodat de verordening per 1 januari 2026 ingaat. Dit draagt bij aan de strategische opgave Inclusief Enschede, doel 3.2 uit de doelenboom sociaal domein: Iedere inwoner neemt volwaardig deel aan de samenleving. En specifiek aan de onderliggende subdoelen: 3.2.2 *Wij willen dat onze inwoners kunnen deelnemen aan de samenleving zonder dat ze daarbij beperkingen ervaren* en 3.2.3 *Wij willen dat de inwoners van 70jaar en ouder in staat is thuis te blijven wonen met of zonder ondersteuning*.

Argumenten

1.1 De gemeenteraad is wettelijk verplicht de verordening over maatschappelijke ondersteuning vast te stellen.

De Wmo 2015 verplicht de gemeenteraad een verordening vast te stellen met daarin regels over onder andere de toegang tot ondersteuning en wijze van beoordeling van aanvragen voor toekenning van ondersteuning, de criteria voor het toekennen van een persoonsgebonden budget en de hoogte van de eigen bijdrage.

1.2 Er zijn wettelijke kaders nodig voor de uitvoering van de voorstellen uit de strategienota "Samen leven, samen zorgen".

Momenteel wordt gewerkt aan het uitwerken van de voorstellen uit de strategienota. Om de uitvoering hiervan in goede banen te leiden en voldoende juridische ondersteuning te bieden, zijn er een aantal zaken toegevoegd of aangepast. Bijvoorbeeld dat het mogelijk is om een compensatie te vragen voor gebruik van bestaande dan wel nog op te richten algemene voorzieningen binnen de gemeente Enschede.

1.3 De verordening Maatschappelijke Ondersteuning Enschede 2026 geeft richting aan hoe de gemeente Enschede omgaat met het toezicht op de kwaliteit van zorg

De huidige verordening biedt onvoldoende duidelijkheid voor de uitvoering hoe de gemeente Enschede het toezicht op zorg invult. Door in de verordening de kaders rondom toezicht vast te stellen krijgt de uitvoering een kader waar binnen zij het toezicht op zorg kunnen invullen. Voor deze kaders is ook gekeken naar de succesvolle aanpak van zorgfraude in de proeftuin aanpak zorgfraude. Het regionaal ontwikkelde Kwaliteit- en Integriteit instrument Twente (KIT) is hierin opgenomen. Daarnaast zijn er nieuwe artikelen opgenomen over hoe de uitvoering om moet gaan met het toetsen van de kwaliteit van zorg die wordt ingezet door middel van een Persoons Gebonden Budget (pgb).

1.4 De verordening Maatschappelijke Ondersteuning Enschede 2026 sluit aan op de meest recente rechtspraak.

Het afgelopen jaar heeft de Centrale Raad van Beroep (CRvB) uitspraken gedaan die invloed hebben op hoe we de Wmo 2015 moeten uitvoeren. Dit heeft geleid tot een aantal aanpassingen in de verordening. In de verordening worden alleen de hoofdlijnen voor de uitvoering vastgesteld. Een woonvoorziening wordt bijvoorbeeld niet toegekend als het gaat om een voorziening in een doelgroepengebouw, bedoeld voor specifieke groepen als mensen met een beperking of ouderen. De verantwoordelijkheid van de aanpassing ligt bij de eigenaar van het gebouw. Dit is toegevoegd aan het artikel rondom voorwaarden en weigeringsgronden.

1.5. We gaan inwoners een ontvangstbevestiging sturen na een melding voor de Wmo

Op 4 december 2023 is de motie Wmo bevestiging van melding en aanvraag aangenomen. In maart 2024 is de raad geïnformeerd dat binnen het bestaande systeem geen mogelijkheid is om een ontvangstbevestiging geautomatiseerd te versturen. Handmatig versturen vraagt veel extra administratieve inspanning. Daarom is de afweging gemaakt hiermee pas te starten na de aankoop van een nieuw administratief systeem voor de wijkteams. Dit nieuwe systeem is inmiddels ingekocht en wordt operationeel op 15 december a.s. In de verordening is daarom nu het versturen van digitale ontvangstbevestigingen opgenomen. Hiermee wordt, naar het oordeel van het college, volledig invulling gegeven aan de motie.

1.6. Voorliggende voorziening bij medische noodzaak

In de verordening zijn de criteria voor algemeen gebruikelijke voorzieningen, die zijn vastgesteld door de CRvB, opgenomen. Tijdens de inhoudelijke behandeling van de huidige verordening is op 4 december 2023 de motie "voorliggende voorziening bij medische noodzaak" aangenomen. Die motie verzocht het college om bij inwoners die worden terugverwezen naar een algemeen gebruikelijke voorziening, indien er sprake is van een medische noodzaak, door te verwijzen naar bijvoorbeeld de bijzondere bijstand of andere vergelijkbare diensten. In de voorliggende verordening is deze toevoeging verwijderd. De CRvB heeft de toetsingscriteria voor algemeen gebruikelijke voorzieningen namelijk aangepast, waardoor de noodzaak voor de toevoeging vervalt. Daarnaast verwijst het college in dit soort gevallen altijd door naar andere mogelijkheden. Hiermee is, naar het oordeel van het college, volledig invulling gegeven aan de motie.

1.7 De raad is beslissingsbevoegd over de verordening Maatschappelijke ondersteuning Enschede 2026.

Het is aan de raad voorbehouden om een verordening vast te stellen.

Risico's

Niet van toepassing.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

De verordening draagt bij aan het realiseren van de inhoudelijke doelstellingen uit de strategienota "Samen leven, samen zorgen" en daarmee dus ook aan de financiële doelstellingen vanuit deze strategienota. De verordening leidt niet tot een gewijzigd proces van indicatiestelling voor de inwoners die een beroep doen op de Wmo en heeft daarmee geen invloed op de daaruit voortvloeiende financiële effecten. In de verordening is aangesloten op de aangenomen motie rondom het versturen van een ontvangstbevestiging. De impact op de uitvoering hiervan is (mede) afhankelijk van de implementatie van het nieuwe zorgsysteem (om deze ontvangstbevestiging automatisch te genereren), vooralsnog is de verwachting dat dit binnen het geheel van de uitvoeringsbudgetten Wmo kan worden opgevangen.

Afweging en alternatieven

1.1 De verordening niet aanpassen

Op het moment dat de verordening niet wordt vastgesteld dan kan dat gevolgen hebben voor de uitvoering van de strategienota "Samen leven, samen zorgen". Er zijn veranderingen in de juridische kaders nodig om professionals duidelijk aan te geven binnen welke kaders zij kunnen werken. Tegelijkertijd biedt de nieuwe verordening inwoners ook duidelijkheid over de uitvoering van de Wmo binnen de gemeente Enschede. Op het moment dat de verordening niet wordt vastgesteld dan blijft de oude verordening van kracht. Om de nieuwe verordening in te kunnen laten gaan per 1 januari 2026 is vaststelling van de verordening door de gemeenteraad noodzakelijk.

1.2 Het niet versturen van een ontvangstbevestiging na een melding Wmo

In de verordening is opgenomen dat elke melding door het college wordt geregistreerd en bevestigd. Dit is in lijn met de aangenomen motie van 4 december 2023 die het college opdraagt om elke inwoner een ontvangstbevestiging te sturen na het doen van een melding. Het niet opnemen van deze bepaling in de verordening is niet in lijn met eerdere toezeggingen rondom de motie en wordt daarom niet geadviseerd.

1.3 Toevoeging laten staan bij artikel over algemeen gebruikelijke voorziening in relatie tot medische noodzaak

In de verordening zijn de criteria voor algemeen gebruikelijke voorzieningen, die zijn vastgesteld door de CRvB, opgenomen. Tijdens de inhoudelijke behandeling van de huidige verordening is de motie "voorliggende voorziening bij medische noodzaak" aangenomen. Die motie verzocht het college om bij inwoners die worden terugverwezen naar een algemeen gebruikelijke voorziening, indien er sprake is van een medische noodzaak, door te verwijzen naar bijvoorbeeld de bijzondere bijstand of andere vergelijkbare diensten. In de voorliggende verordening is deze toevoeging verwijderd. De CRvB heeft de toetsingscriteria voor algemeen gebruikelijke voorzieningen namelijk aangepast, waardoor de noodzaak voor de toevoeging vervalt en versterkt de toevoeging de rechtszekerheid niet. De kans is aanwezig dat de toevoeging juist zorgt voor onduidelijkheid. Daarnaast verwijst het college in dit soort gevallen altijd door naar andere mogelijkheden. De toevoeging laten staan zorgt er voor dat we afwijken van jurisprudentie van de CRvB. Dit kan een juridisch risico zijn.

Participatie

De BAS is om advies gevraagd en de verordening heeft ter inzage gelegen voor inspraak. Er zijn geen zienswijzen binnen gekomen op de ter inzagelegging.

Communicatie

Zie paragraaf participatie

Interne communicatie

Een interne werkgroep heeft de verordening opgesteld. Deze werkgroep bestond uit afgevaardigden vanuit diverse disciplines: beleid Wmo, toezicht, wijkteams en juridische zaken. Op overlappende onderwerpen is afstemming gezocht met de werkgroep die zich gelijktijdig bezighield met het opstellen van een verordening Jeugdhulp.

Zodra de verordening is vastgesteld worden de Wijkteams Enschede op de hoogte gebracht.

Vervolg

Indien de verordening wordt vastgesteld, treedt de verordening op 1 januari 2026 in werking. Teams beleid en bedrijfsbureau gebruiken de maanden voor de inwerkingtreding van de verordening voor het aanpassen van de beleidsregels op de nieuwe verordening en voor de implementatie van de verordening bij de uitvoering. Het college is beslissingsbevoegd voor de beleidsregels.

Bijlagen

1. Verordening maatschappelijke ondersteuning Enschede 2026
2. Was-word lijst
3. Raadsbesluit

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris,

de Burgemeester,

E.A. Smit

R.W. Bleker